

Stand van zaken revitalisering van het Altongebied, nr 7

Periode: december 2015 t/m juni 2016
Door: Bert Cozijnsen en Dave Vlaming, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
Datum: 4 juli 2016

Activiteiten van de gebiedscoördinator

Bij de revitalisering van Alton worden drie deelprocessen onderscheiden:

1. De fysieke revitalisering van het gebied zelf;
2. Verplaatsing van ondernemers naar het Altongebied;
3. De regionale aanpak van verspreid liggend glas in het buitengebied.

Fysieke revitalisering Alton

Oprichting Ondernemersvereniging

Eind december 2015 hebben de ondernemers in Alton hun samenwerking bekrachtigd met de oprichting van de Ondernemersvereniging Alton (OVAL). “De beslissing om een ondernemersvereniging op te richten viel eigenlijk al half september 2015, toen we met een groep ondernemers uit Alton onder begeleiding van het LEI een bezoek brachten aan het Tuinbouwcluster Bergschenhoek in de buurt van Den Haag”, vertelt voorzitter Marcel Numan. Naast voorzitter Marcel Numan wordt het bestuur van OVAL gevormd door Gerry Sol (vice voorzitter), Leo van der Hulst (secretaris), Bernadette Bijman (penningmeester) en Melvin Tesselaar (bestuurslid energie). OVAL heeft tot doel het bevorderen van contacten en het behartigen van de (gezamenlijke) belangen van de bedrijven die gevestigd zijn in Alton. Dit doet de vereniging door initiatieven te ondernemen die een gunstige ontwikkeling van het Altongebied en de daarin gevestigde ondernemingen bevorderen. Alle 26 in Alton gevestigde bedrijven zijn als lid of deelnemer bij de Ondernemersvereniging aangemeld.

Toekomstvisie Alton

Een van de initiatieven die OVAL de afgelopen periode heeft ondernomen is het opstellen van een Toekomstvisie Alton. Hierin hebben de ondernemers in Alton gezamenlijk de ambitie uitgesproken om in 2030 voor de teelt van gewassen geen fossiele brandstoffen meer te gebruiken. Het Altongebied is goed voor circa 30% van het totale energieverbruik van de gehele gemeente Heerhugowaard. Verduurzaming van de energievoorziening sluit daarmee goed aan bij de doelstelling van de gemeente Heerhugowaard om in 2030 energieneutraal te zijn. De ondernemers zijn voor het opstellen van de Toekomstvisie Alton begeleid door RVO.

Op 30 maart jl. is de Toekomstvisie Alton aangeboden aan de gedeputeerden Jaap Bond (EZ en landbouw) en Jack van der Hoek (duurzaamheid) en de wethouders Stam (EZ) en Oude Kotte (RO). Jaap Bond, gedeputeerde Landbouw van de provincie Noord-Holland: “Er zit weer toekomst in Alton. Daar hebben we met veel partijen hard aan gewerkt. De oprichting van de ondernemersvereniging is een belangrijke randvoorwaarde voor de verdere revitalisering en verduurzaming, omdat ondernemers aan de basis staan van de initiatieven”. Monique Stam, wethouder Economische Zaken van de gemeente Heerhugowaard, sluit zich bij de uitspraken van Jaap Bond aan: “De visie van Ondernemersvereniging Alton sluit naadloos aan bij de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Gezamenlijk hebben wij al enkele CO2 initiatieven ontplooid. Met het realiseren van een warmtenet vanuit de HVC en breedbandinternet in het gebied wordt hieraan verdere concrete invulling gegeven”.

Duurzame energievoorziening en gebiedsfonds

Naast het aanbieden van de Toekomstvisie stonden er op 30 maart nog twee presentaties op het programma. HVC gaf de aanwezigen een update van het onderzoek naar de haalbaarheid van het warmtenet. HVC is reeds gestart met het aansluiten van de bestaande warmtenetten in woonwijken in Langedijk (ca. 1.500 woningen) en Heerhugowaard (ca. 2.200 woningen). Op 1 januari 2018 zijn deze warmtenetten naar verwachting operationeel. Vervolgens is het nog zeven kilometer naar Alton. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het opstellen van een businesscase. Daarbij liggen er een aantal inhoudelijk uitdagingen. Het betreft onder meer de capaciteit van het warmtenet gedurende de

wintermaanden. Om een nauwgezet beeld te krijgen van de warmtebehoefte van de ondernemers in Alton zijn de weekprofielen van de ondernemers in Alton door LEI Wageningen UR in kaart gebracht. Deze gegevens vormen de input voor de businesscase. De verwachting is dat de businesscase in eind juni gereed zal zijn. Vervolgens kunnen verschillende organisatie- en financieringsmodellen worden uitgewerkt.

Rabobank Alkmaar is blij met de ontwikkelingen in Alton. Mitch Schoorl, Manager Food & Agri van Rabobank Alkmaar Alkmaar en omgeving roept partijen op om gezamenlijk de fysieke revitalisering van glastuinbouwbedrijven op te pakken. "Er zijn voor het Alton-gebied zeker kansen voor een economisch gezonde toekomst. Rabobank zal hierin haar rol oppakken om deze beweging te ondersteunen en stimuleren".

CO₂ silo's als eerst stap naar energieneutraal in 2030

In het Altongebied zijn de eerste CO₂ silo's geplaatst en in gebruik genomen. H.M. Tesselaar en Numan Paprika hebben de primeur. Hiermee zijn deze bedrijven actief aan de slag gegaan met de duurzaamheidsdoelen uit de Toekomstvisie Alton. Samen kopen de beide bedrijven jaarlijks ca. 3.000.000 kilo vloeibare CO₂ in bij Air Liquide Benelux Industries. De CO₂ wordt opgevangen bij een installatie in Rozenburg en onder het programma 'Green Offer' energieneutraal is omgezet in vloeibare zuivere CO₂ die geschikt is om toe te dienen aan planten. CO₂ bevordert de groei en de kwaliteit van gewassen. De glastuinbouwbedrijven voorkomen daarmee de zogenaamde zomerstook: het laten draaien van de gasturbines om CO₂ te produceren, terwijl de warmte niet wordt benut. Door het toedienen van de vloeibare groene CO₂, reduceren zowel de producent als de glastuinbouwbedrijven hun carbon footprint.

Er is een toenemende vraag naar vloeibare CO₂. Veel tuinders hebben moeite om genoeg CO₂ te produceren om tot een gezonde wisselwerking met de gewassen te komen. Vloeibare CO₂ is een hoogwaardig product en een commodity voor de voedingsmiddelenindustrie voor toepassing in productieprocessen alsmede voor de Nederlandse glastuinbouw. Op het moment dat er een warmtenet in Alton ligt zal het gebruik van vloeibare CO₂ naar verwachting pas echt gaan stijgen. Doordat het gebruik van de gasgestookte WKK's en ketels door het warmtenet sterk beperkt zal worden, produceren de ondernemers zelf veel minder CO₂ en zijn ze genoodzaakt meer CO₂ vloeibaar in te kopen.

Het realiseren van silo's tot een hoogte van 15 meter was in het bestemmingsplan oorspronkelijk niet toegestaan. De gebiedscoördinator heeft samen met de gemeente Heerhugowaard een procesaanpak opgesteld om hiertoe een vrijstelling op het bestemmingsplan te verkrijgen. Via de Altonstichting is deze vrijstelling vervolgens middels een omgevingsvergunning aangevraagd en is door de gemeente een vergunning afgegeven. Vooralsnog zijn er twee silo's geïnstalleerd en beraden enkele ondernemers zich er nog op om ook een CO₂ silo te installeren.

Om op termijn te zorgen voor voldoende beschikbaarheid van vloeibare CO₂ is het belangrijk dat er CO₂ bronnen ontwikkeld worden in de nabijheid van Alton. HVC en Linde Gas onderzoeken gezamenlijk of het mogelijk is om bij de HVC CO₂ af te vangen en vloeibaar te maken.

Verplaatsing van ondernemers naar het Altongebied

Welkom Gootjes Allplant BV!

Gootjes Allplant, een innovatief jonge plantenbedrijf, vestigt zich aan de Noordscharwouderpolderweg 7 in Alton en realiseert daar een innovatief nieuw kassencomplex van 2,2 hectare. Directeur Simon Gootjes kiest voor een foliekas: "Dat is op deze manier nog niet eerder toegepast. Voor vakgenoten is een glazen kas de eerste keus, maar ik ben ervan overtuigd dat dit de beste methode is voor de kweek van onze planten, vanwege het spectrum van lichtinval."

AllPlant houdt zich sinds 1997 bezig met de opkweek en verkoop van jonge tuinplanten uit weefselkweek. AllPlant levert ruim 400 verschillende soorten 'jonge planten' aan professionele kwekers in bijna alle Europese landen, waarvan 90% aan West-Europese landen. Het bedrijf werkt nu nog vanuit twee locaties: een kantoorpand in Schagen en een gehuurde kas in Andijk. "We zochten een nieuwe plek in het midden van deze twee locaties. Het Altongebied in Heerhugowaard is hierbij de meest ideale locatie voor ons. We denken goed te passen bij de ondernemers die er al zitten en willen graag met ze samenwerken op het gebied van transport, uitwisseling van kennis en het delen

van energie. We zijn dan ook lid geworden van de Ondernemersvereniging Alton. Zo profiteren we gelijk van interessante projecten die ze uitrollen. De uitrol van een glasvezelnet is voor Gootjes allereerste prioriteit naast de aansluiting op het warmtenet van HVC in Alkmaar.

AllPlant kweekt voornamelijk vaste tuinplanten voor professionele kwekers. Jonge planten, niet uit zaad of stek, maar uit weefselkweek in een laboratorium. Gootjes: "Veredelaars ontwikkelen nieuwe plantensoorten. Vervolgens produceren wij die in grote aantallen via weefselkweek, bewortelen die in onze kas en brengen ze naar de markt. We hebben 400 soorten in ons assortiment, waaronder winterharde Geranium, Anemoon, Heuchera en Echinacea. Weefselkweek is vermeerderen onder steriele omstandigheden in een laboratorium. Daarna komen de planten bij ons in de kas, dat moet je zien als een couveuse. Daar zijn de omstandigheden voor het jonge plantje ideaal qua temperatuur en luchtvochtigheid. Ze gaan wortels maken, zelf voeding opnemen en assimileren. Maar uiteindelijk moeten ze opgroeien in de harde buitenwereld, waar het koud kan zijn, nat of juist droog. In verschillende stappen laten wij de planten wennen aan die omstandigheden. We hebben tien afdelingen met elk hun eigen klimaat. Daarvoor hebben we ook speciale teeltvloeren, bijvoorbeeld met vloerverwarming of waarop we, door middel van eb en vloed, water kunnen geven."

"Er zijn weinig jongeplantenbedrijven die op deze schaalgrootte planten voor de tuin of voor aanleg direct uit weefselkweek leveren aan professionele kwekers. En ons bedrijf blijft doorgroeien. Dus ik heb zomaar het gevoel dat deze nieuwbouw nog niet het einde is", aldus Gootjes.

De gebiedscoördinator heeft Gootjes Allplant ondersteuning gegeven bij het verkrijgen van de benodigde vergunningen. De vestiging van Gootjes Allplant is een belangrijke opsteker voor het Altongebied. Het feit dat ondernemers uit het Altongebied gezamenlijk werken aan de verbetering van het vestigingsklimaat in het Altongebied biedt perspectief voor andere potentiële verplaatsers uit het buitengebied. De gebiedscoördinator ervaart dat ook zo bij de potentiële verplaatsers waarmee zij in gesprek is.

Kavel van 10 hectare gekocht door Amigo Plant BV

Amigo Plant BV heeft een kavel van 10 hectare gekocht aan de Schoutenbosweg in Alton. Amigo plant is een kwekerij met een teeltareaal van 160.000 m² verspreid over meerdere locaties in Nederland en Portugal. De hoofdvestiging is gelegen aan de Jan Glijnisweg in Heerhugowaard. Ook huurt Amigo Plant al een locatie in het Altongebied.

Op de kwekerijen worden meer dan 60 soorten vetplanten/succulenten geteeld in diverse potmaten. Enkele belangrijke producten zijn Echeveria, Crassula, Rhipsalis, Kalanchoë, Aloë en Agave. Het brede en betrouwbare sortiment wordt afgezet aan de professionele handel zoals groothandelsbedrijven, cash&carry, tuincentra en de retail. Door de optimale omstandigheden op onze teeltlocatie in Portugal, kan Amigo Plant jaarrond de beste kwaliteit garanderen voor deze producten.

Amigo Plant ontwikkelt en verkoopt zelf nieuwe soorten en commerciële plantconcepten. De 'Glowing Star in the Dark ®' is zeer succesvol plantconcept dat inmiddels stevige bekendheid geniet. "Bij de ontwikkeling van onze pot-plantcombinaties en arrangementen zoeken we vaak aansluiting bij de jaargetijden en de feestdagen. Hiermee spelen we in op de steeds veranderende behoefte van de consument. Dit verklaart grotendeels ons succes", aldus directeur Gerard van Langen.

Op het moment heeft Amigo Plant in Nederland ca. 85 personen jaarrond aan het werk. In de komende jaren zal Amigo Plant BV zich verder door blijven ontwikkelen en zullen de bestaande locaties mogelijkerwijs niet meer geschikt zijn om deze groei op te vangen. "Met de aankoop van 10 hectare grond aan de Schoutenbosweg in het Altongebied in Heerhugowaard is alvast een goede stap richting de toekomst van ons bedrijf gezet", aldus Van Langen. Voornaamste overweging om voor het Altongebied te kiezen is de goede ontsluiting naar de randweg N242 en aan de oost-west verbinding via de Westfrisiaweg naar de A7 waaraan momenteel wordt gewerkt. Het van oorsprong Heerhugowaardse bedrijf is blij dat het de toekomst van haar bedrijf ook binnen de gemeente kan vormgeven. Van Langen: "Zo blijven we echte Waarder in de polder (stad) met de kansen". Tot slot geeft Van Langen aan dat het bedrijf blij is met de ontwikkelingen in het gebied, zoals onder meer de oprichting van de ondernemersvereniging. "We kunnen ons in de toekomst zo aansluiten bij de collectieve ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het warmtenet".

Regionale aanpak verspreid liggend glas

Bedrijfsverplaatsingen vanuit het buitengebied zijn complex en kapitaalintensief en kennen daardoor een lange voorbereidingstijd. Het creëren van de juiste randvoorwaarden kan een bijdrage leveren aan het versnellen van dit proces. De verbetering van het vestigingsklimaat in Alton en de herontwikkelingsmogelijkheden van de achterblijflocaatie vormen de belangrijkste randvoorwaarden. De gebiedscoördinator is met gemeenten en provincie in gesprek om de benodigde randvoorwaarden vorm te geven.

Gelijkspanning

Op woensdag 8 juni heeft een afvaardiging van ondernemers in het Altongebied een bezoek gebracht aan Vreeken Sierteelt in Rijssenhout. Vreeken Sierteelt is het eerste glastuinbouwbedrijf in Nederland dat gedeeltelijk is overgestapt op gelijkspanning. Gelijkspanning biedt vele voordelen ten opzichte van de reguliere wisselspanning. De levensduur van componenten is circa drie keer zo lang, de bekabeling is lichter en daardoor goedkoper in aanleg en onderhoud en omzetting van wisselspanning naar gelijkspanning in de armatuur is niet langer nodig, waarmee een energiebesparing wordt gerealiseerd. Afhankelijk van de belichtingsintensiteit is een besparing van € 15.000 tot € 25.000 per hectare per jaar mogelijk. Tot slot is stuurbaarheid en regelbaarheid van de verlichting mogelijk, onder andere doordat gelijkspanning beter geschikt is voor data transmissie waardoor lampen individueel dimbaar zijn. Vanuit de provincie Noord-Holland is voor 2016 € 20.000 euro subsidie beschikbaar voor de uitrol van gelijkspanning in Alton.

Acties voor de komende maanden

De komende maanden blijkt uit het haalbaarheidsonderzoek onder welke voorwaarden het warmtenet naar Alton haalbaar is en worden verschillende samenwerkingsmodellen onderzocht. Daarbij wordt uitdrukkelijk ook gekeken naar eventuele win-win situaties die te behalen zijn door samenwerking met andere partijen. Het betreft onder meer het initiatief Duurzame Ring Heerhugowaard, waarbij diverse partijen waaronder de Waerdse Energie Coöperatie betrokken zijn.

Tevens wordt er gewerkt aan een gebiedsakkoord tussen de ondernemersvereniging Alton, regionale overheden en andere stakeholders. Als onderdeel hiervan wordt tevens het instrument gebiedsfonds onderzocht.

Tot slot wordt verkend wat de mogelijkheden van de toepassing van gelijkspanning voor Alton zouden kunnen zijn.